

Abstrakt

Posttraumatická stresová porucha (PTSP) původně patřila mezi poruchy pozorované mezi vojáky. Do širšího povědomí veřejnosti se tato porucha dostala jako diagnóza během první světové války. Následně už nebyl PTSP přisuzován výlučně vojenskému prostředí a v současné době existuje velké množství studií, které se týkají civilistů, u nichž došlo k traumatu v důsledku teroristického útoku, znásilnění, smrti milované osoby nebo přírodních a antropogenních katastrof.

Každý člověk může být vážně traumatizován a většina lidí se vyrovnává se stresem a pokračuje v normálním životě. U některých lidí se však může vyvinout PTSP. Osoba s diagnostikovanou PTSP může mít poruchy spánku a noční můry, zvýšenou podrážděnost, cítit se provinile a hledat příčinu problémů uvnitř sebe a ztratit schopnost prožívat pozitivní emoce. Příznaky PTSP mají destruktivní účinek nejen na pacienty s touto poruchou, ale postihují také jejich blízké, což vede k rozpadu sociálních vazeb a ztrátě práce. PTSP je komplexní onemocnění postihující různé regulační systémy těla, nicméně navzdory velkému počtu studií není dnes etiologie vývoje PTSP jasná. Tato skutečnost omezuje vědce ve vývoji léčby PTSP.

Jednou z cest pro rozvoj výzkumu léčby PTSP je použití preklinických a klinických metod pro sledování biomarkerů spojených se změnami v organismu po traumatu. Výzkum biomarkerů může přivést nás blíže k porozumění etiologii PTSP, usměrnit další farmakologický výzkum vývoje léčiv a umožnit identifikaci rizikových skupin populace k prevenci PTSP.

Tato práce zkoumá biomarkery a metody jejich výzkumu, které mohou potenciálně pomoci porozumět příčinám vzniku PTSP. Ve vědecké literatuře je tato porucha probádána z více stran a pozornost vědecké komunity byla věnována velkému množství biomarkerů. Rozsah této práce neumožňuje popsat všechny procesy vyskytující se v PTSP, proto v práci jsou uvedeny hlavní biomarkery a metody jejich výzkumu, které by mohly pomoci porozumět procesům spojeným s PTSP.

Úvodní část práce zkoumá definici stresu a jeho vliv na lidský organismus. Abychom porozuměli fyziologickým procesům, ke kterým dochází v reakci na stresory, je předvedena osa HPA, následně je popsána „Two-Hit“ hypotéza jako možná teorie původu PTSP. Druhá kapitola se zabývá současnou definicí PTSP a rizikovými faktory, které přispívají k rozvoji PTSP. Třetí kapitola uvádí příklady preklinických a klinických metod studia biomarkerů spojených s pamětí a poruchami regulačních mechanismů. V čtvrté kapitole jsou popsány studované biomarkery. Pátá kapitola obsahuje problematiku výzkumu a závěr.